

अधिकृत अभ्यासक्रम २०२५-२६

OFFICIAL SYLLABUS 2025-26

मराठी / Marathi

कोड: I-5058

कक्षा बारवी/ Class-12th

विषयाचे नाव Subject Name	संकेत Code	कालावधी / गुण Duration/Marks	परीक्षा चक्र Exam Cycle
मराठी	I-5058	३ तास / १०० गुण	मागणीनुसार), एप्रिल आणि ऑक्टोबर
अनुक्रमणिका / Table of Contents			
अनुक्रमांक Sr.No.	विषय / Topic		तपशील / Details
भाग १: मूलभूत माहिती Part-1 Basic Information			
1.1	अध्ययन उद्दिष्टे Learning Objectives		NEP 2020 शी सुसंगत NEP 2020 Aligned
1.2	कोडिंग क्षेत्रातील करिअरच्या संधी Coding Career Opportunities		सॉफ्टवेअर विकास Software Development
भाग २: अभ्यासक्रमाचा तपशील Part-2: Syllabus Details			
८० गुण			
2.1	वाचन आकलन Reading Comprehension		१० गुण
2.2	लेखन कौशल्ये आणि व्याकरण Writing Skills & Grammar		१० गुण
2.3	साहित्य (विहित पाठ्यपुस्तक) Literature (Prescribed Text)		१० गुण
2.4	पूरक वाचन Supplementary Reader		१० गुण

(Handwritten signatures)

परीक्षा समिति / Examination Committee
केन्द्रीय मुक्त विद्यालयी शिक्षा एवं परीक्षा बोर्ड
Central Board of Open Schooling & Examination
नई दिल्ली / New Delhi

भाग ३: प्रात्यक्षिक कार्य
Part-3: Practical Work

२० गुण

3.1	नियतकालिक चाचण्या Periodic Tests	०५ गुण
3.2	बहुविध मूल्यमापन Multiple Assessments	०५ गुण
3.3	समृद्धीकरण उपक्रम (ASL) Enrichment Activities (ASL)	०५ गुण
3.4	कार्यसंग्रह Portfolio	०५ गुण

अध्ययन उद्दिष्टे (NEP 2020 Aligned)

भाषा प्रभुत्व: मराठी वाचन, लेखन आणि संभाषण यांत प्रगत कौशल्ये.
सर्जनशील लेखन: प्रमाण मराठीमध्ये विचारांची प्रभावी मांडणी.
सांस्कृतिक वारसा: संत परंपरा आणि मराठी नवजागरण यांच्याशी जोडणी.
साहित्यिक विश्लेषण: मराठी गद्य आणि पद्य यांतील आशयसूत्रांचे आकलन.
भाषिक सक्षमता: व्याकरण, संधी, समास आणि शब्दसंग्रह यांवर प्रभुत्व.
मौखिक संवाद: मराठीमध्ये सादरीकरण कौशल्ये आणि वादविवाद.

सैद्धांतिक अभ्यासक्रमाचा सविस्तर आराखडा

८० गुण

विभाग अ: वाचन आकलन (१८ गुण)

- अपठित गद्य १ (वस्तुनिष्ठ/साहित्यिक): आकलन आणि शब्दसंपदा (१० गुण)
- अपठित गद्य २ (चर्चात्मक/उपयोजित): विश्लेषण आणि अर्थनिर्णयन (८ गुण)
- मराठी लिपीतील मुख्य कल्पना, तपशील आणि मजकुराची रचना समजून घेण्यावर भर

विभाग ब: लेखन कौशल्ये आणि व्याकरण (२२ गुण)

- **Writing Skills:**
  - Notice / Advertisement (सूचना / जाहिरात) (5 Marks)
  - Letter Writing (Formal/Business) (पत्र लेखन) (5 Marks)
  - Article / Essay / Report (लेख / निबंध / अहवाल) (5 Marks)
- **Grammar / व्याकरण (7 Marks):**
  - काळ (Tenses), वाच्य (Voice), लिंग (Gender), वचन (Number)
  - संधी (Sandhi), समास (Compound Words), म्हणी आणि वाक्प्रचार (Idioms & Proverbs)

विभाग क: साहित्य पाठ्यपुस्तक (४० गुण)

- **Prose / गद्य पाठ (6 Lessons):**
  - संत साहित्य (Sant Literature), सामाजिक चळवळ (Social Movements)
  - महाराष्ट्राचा इतिहास (History of Maharashtra), मातृभाषेचे महत्त्व (Importance of Mother Tongue) ग्रामीण जीवन (Rural Life), मराठी साहित्याचा इतिहास (History of Marathi Literature)
- **Poetry / काव्य (6 Poems):**
  - देशभक्ती (Patriotism), जीवन संघर्ष (Life's Struggle)

परीक्षा समिति / Examination Committee
केन्द्रीय मुक्त विद्यालयी शिक्षा एवं परीक्षा बोर्ड
Central Board of Open Schooling & Examination
नई दिल्ली / New Delhi

<ul style="list-style-type: none"> गावाची आठवण (Village Memories), मातृस्नेह (Mother's Love) निसर्ग सौंदर्य (Nature's Beauty), सत्य आणि न्याय (Truth & Justice)
विभाग ड: पूरक वाचन (एकात्मिक)
<ul style="list-style-type: none"> पूरक कथांवर आधारित आकलनाचे प्रश्न. व्यक्तिरेखा चित्रण, विषय विश्लेषण आणि कथानकाच्या आकलनावर भर.

शिक्षकांनी तपासलेले स्वाध्याय	२० गुण
--------------------------------------	---------------

1. नियतकालिक चाचण्या	(०५ गुण)
<ul style="list-style-type: none"> सर्वोत्तम दोन/तीन नियतकालिक चाचण्यांची सरासरी स्मरणशक्ती, आकलन आणि उपयोजन यांचे मूल्यमापन करते 	(०५ गुण)
2. बहुविध मूल्यमापन	(०५ गुण)
<ul style="list-style-type: none"> प्रश्नमंजुषा, तोंडी चाचण्या, संकल्पना नकाशे कविता वाचन, कथाकथन 	(०५ गुण)
3. संवर्धन उपक्रम	(०५ गुण)
<ul style="list-style-type: none"> श्रवण आणि संभाषण कौशल्ये (मराठीतील ASL) वादविवाद, भाषणे, भूमिकापालन 	(०५ गुण)
4. पोर्टफोलिओ	(०५ गुण)
<ul style="list-style-type: none"> वर्गकार्य, रोजनिशी, उपलब्धी सर्जनशील लेखनाचे नमुने, स्व-मूल्यांकन 	
मुख्य संकल्पना आणि कौशल्ये	
<ul style="list-style-type: none"> Reading: Inference, Vocabulary (शब्दसंपत्ती) Writing: Formats, Coherence (सुसंगती) Grammar: Accuracy, Usage (अचूक वापर) Literature: Theme, Character, Device (अलंकार) 	

मुख्य संकल्पना आणि कौशल्ये

वाचन आणि लेखन
<ul style="list-style-type: none"> आकलन: मराठी मजकुराचे स्थूलवाचन (Skimming), सूक्ष्मवाचन (Scanning) आणि अर्थनिर्णयन (Inferring). लेखन प्रकार: सूचना, पत्र आणि निबंधाची रचना. व्याकरण: <ul style="list-style-type: none"> काळ - भूतकाळ, वर्तमानकाळ, भविष्यकाळ प्रयोग - कर्तरी, कर्मणी संधी - स्वरसंधी, व्यंजनसंधी समास - द्वंद्व समास, कर्मधारय समास, क्रियापद समास
साहित्य विश्लेषण
<ul style="list-style-type: none"> काव्यसाधने: लय, यमक, प्रतिमासृष्टी (मराठी कवितेच्या संदर्भात). विषय-विश्लेषण: भक्ती चळवळ, समाजसुधारणा, मानवतावाद. व्यक्तिचित्रण: स्वभावविशेष, प्रेरणा, विकास. सांस्कृतिक संदर्भ: संत ज्ञानेश्वर, तुकाराम, फुले, आंबेडकर

करिअरच्या संधी

भूमिका	प्रारंभिक उत्पन्न (मासिक)
मराठी आशय लेखक / संपादक	₹12,000 - ₹35,000
पत्रकार / वार्ताहर (मराठी माध्यम)	₹18,000 - ₹45,000
मराठी शिक्षक / व्याख्याता	₹20,000 - ₹60,000
अनुवादक (मराठी-इंग्रजी)	₹15,000 - ₹45,000
रेडिओ जांकी / निवेदक	₹15,000 - ₹50,000

प्रश्नपत्रिका आराखडा (सैद्धांतिक)	८० गुण
-----------------------------------	--------

विभाग	वर्णन	गुणांचे वाटप
विभाग अ	वाचन आकलन (२ उतारे)	१८ गुण
विभाग ब	लेखन कौशल्ये व व्याकरण	२२ गुण
विभाग क	साहित्य (पाठ्यपुस्तक)	४० गुण
विभाग ड	पूरक (एकात्मिक)	(विभाग 'क' मध्ये तपासले)
एकूण सिद्धांत		८० गुण

गुणांचे विश्लेषण / Marks Analysis

घटक	तपशील	गुण
सिद्धांत	लिखित परीक्षा (वाचन, लेखन, साहित्य)	80
टीएमए	शिक्षकाने तपासलेले असाइनमेंट	20
एकूण		100

परीक्षा समिति / Examination Committee
केन्द्रीय मुक्त विद्यालयी शिक्षा एवं परीक्षा बोर्ड
Central Board of Open Schooling & Examinations
नई दिल्ली / New Delhi